Published and Distributed under Permit (No. 66) authorized by Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of New York, — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General

NOWY SWIAT
The Largest Local Polish Newspaper in Greater New York. Reputable for its clean editorial policy and advertising methods. Published Daily and Sunday.

Nowy Swiat

THE POLISH MORNING WORLD

NOWY SWIAT
Jest pismem, poświęconem sprawom społeczno-politycznym i ekonomiczno - polskim na wychodźtwie.
New York, N. Y.
424 E. 9th St.

POJEDYNCZY NUMER 3 CENTY. SINGLE COPY 3 CENTS.

No. 355. DAILY AND SUNDAY. NEW YORK, Czwartek 23. Grudnia, (Thursday, Dec. 23rd), 1920. ROK (VOL.) XXIII.

W Australli wybuchły zaburzenia przeciw imigrantom japońskim

ZABURZENIA PRZECIWJAPOŃSKIE W AUSTRALJI

2 JAPONCZYKÓW ZABITYCH — NASTRÓJ PRZENIM BARDZO WROGI

LONDYN, 22 Grudnia. — Londyński „Daily Telegraph" ogłasza wiadomość otrzymaną z Australji, która donosi o zaburzeniach przeciwjapońskich, jakie wybuchły w mieście Broom w zachodniej Australji skutkiem oświadczenia czynników rządowych, że dopuszczenie azjatów, a szczególnie emigrantów chińskich i japońskich, nie może być narazie powstrzymana.

Do gwałtownych zaburzeń przyszło, gdy pewien japończyk uzbrojony w pałkę i broń palną wybiegł na ulicę i krzyczał o równości rasowej. W czasie tych zaburzeń dwuch japończyków zostało zabitych, a bardzo wielu rannych. Dwuch policjantów zostało rannych. Żołnierze australijscy, weterani wojny światowej, patrolują ulice miasta Broom i odbierają wszystką broń od japońskich emigrantów. Ludność pochodzenia malajskiego trzyma się na osobności, unika japończyków, ale nie okazuje zbytecznej sympatji dla białych.

Miasto Broom jest środowiskiem przemysłu perłowego, w którym zamieszkuje wielka liczba emigrantów japońskich.

NARODZINY KANADYJSKIEJ FLOTY

HALIFAX, N. S. 22 Grudnia. — Przegląd nowej kanadyjskiej floty, która się składa z jednego krążownika i kilku k ontr-torpedowców, odbył się dzisiaj przy asyście wojennych okrętów angielskich. Podczas przeglądu jednak wydarzył się smutny wypadek, który może być poczytany za złą wróżbę dla narodzin floty kanadyjskiej. Podczas rewji flagowy okręt australijski „Aurora" został najechany przez dreadnought angielski „Patricia". Jakkolwiek szkody wyrządzone na okręcie kanadyjskim są nieznaczne, mimo to jednak wypadek ten poczytywany jest przez ludność kanadyjską za złą wróżbę dla rodzącej się floty kanadyjskiej.

BOLSZEWICY DAJĄ KONCESJE NAFTOWE

LONDYN, 22 Grudnia. — Londyński „Times" ogłosił dzisiaj wiadomość, że L. Krassin, przedstawiciel bolszewickiego rządu, nawiązał rokowania z dwoma angielskiemi firmami naftowemi, w celu nadania tym firmom koncesji naftowych w Baku i Graznyj na Kaukazie, które wydają 95 procent wszystkiej nafty rosyjskiej.

GABINET GRECKI ZREZYGNOWAŁ

ATENY, 22 Grudnia. — Premjer grecki Rhalis wręczył wczoraj królowi Konstantemu rezygnację gabinetu greckiego, ale został uproszony przez króla, aby gabinet pozostał na stanowisku dopóty, dopóki nie zbierze się nowy parlament.

Przedstawiciel rządu angielskiego Earl Granville złożył wczoraj wizytę premjerowi Rhalis i oświadczył mu, że pozostanie w Atenach, ale nie wejdzie w zetknięcie z królem Konstantynem.

Premjer oświadczył, że jeżeli król niedługo pojedzie do Smyrny, to nie pociągnie to za sobą żadnych ważniejszych następstw, ponieważ celem podróży króla do Smyrny będzie tylko dokonać przeglądu armji greckiej.

50 POWSTAŃCÓW IRLANDZKICH ZDOBYŁO POCIĄG ANGIELSKI

DUBLIN, 22 Grudnia. — Miejscowe pisma otrzymały wiadomość, że oddział irlandzkich powstańców złożony z 50 mężczyzn zdobył angielski pociąg pocztowy. Powstańcy następnie odpięli wszystkie wagony pocztowe i ściągnąwszy je na boczne tory, zabrali z nich worki z pieniądzmi i papierami wartościowemi.

EPIDEMJA TYFUSU WŚRÓD NIEDOBITKÓW GEN WRANGLA

ROGUSA, Dalmacja, 22 Grudnia. — Zanotowano wiele wypadków tyfusu, jaki wybuchł wśród uchodźców i niedobitków wojsk gen. Wrangla, którzy po zwycięstwie wojsk bolszewickich na Krymie, zostali przewiezieni do Dalmacji i wylądowali w porcie Regusie i Cattaro pod opieką amerykańskich okrętów, któremi dowodził admirał Andrews. Wybuch epidemji wśród uchodźców z byłych wojsk gen. Wrangla, stwierdzili lekarze z amerykańskich okrętów wojennych, którzy opiekowali się uchodźcami.

BUŁGARJA WSTRZYMAŁA WYSYŁKĘ WĘGLA DO SERBJI

PARYŻ, 22 Grudnia. — Sofijski korespondent paryskiego Temps'a donosi, że rząd bułgarski zaprzestał wysyłać węgle do Serbji, do czego się zobowiązał warunkami traktatu pokoju w Neuville.

Serbowie zaś wstrzymali wszelki ruch pociągów jadących w kierunku Bułgarji.

FORD SPOWODOWAŁ ZWYŻKE CEN WĘGLA

WASZYNGTON, 22 grudnia.— Henry Ford bojąc się bardzo, że braknie mu węgla, wysłał potajemnie do Pennsylwańskich kopalń węgla 10 różnych agentów, aby zakupili dla niego potrzebną ilość węgla.

Agenci ci nie wiedząc jeden o drugim, podbijali ceny, aby tylko dostać potrzebną ilość węgla, kupując nawet jeden od drugiego, dopóki nie podbili ceny od 4 dolary za tonę do 11 dol. za tonę.

Takie zeznanie otrzymał dzisiaj komitet dla zbadania sprawy drożyzny węglowej.

Nie radzi Stanom Zjednocz. nawiązywać stosunków handlowych z Rosją

Lud rosyjski myśli ciągle o obaleniu bolszewickiego rządu.

NEW YORK, 21-go grudnia. — Więziony trzykrotnie w czasie swego pobytu w Rosji na podstawie podejrzenia, że działał przeciw rządowi bolszewickiemu Jakób H. Rubin z Milwaukee, który wyjechał w jesieni 1919 do Rosji w celu sprzedania obuwia i powrócił dzisiaj na okręcie linji skandynawsko - amerykańskiej, oświadczył dzisiaj, że rządy bolszewickie nie mają podstawy do utrzymania się na czas dłuższy, ponieważ cały lud rosyjski jest wrogo usposobiony przeciw bolszewikom i skorzysta z pierwszej nadarzającej sposobności się uwolnić od tyranji bolszewickiej Zapytany co sądzi o koncesjach uzyskanych od bolszewickiego rządu przez przedstawiciela kapitalistów amerykańskich W. Vanderlipa, oświadczył, że uważa tą koncesję za sprytny sposób propagandy, jaką bolszewicki rząd postanowił rozpocząć w Stanach Zjednoczonych.

Robotnicy domagają się odnia im nieczynnych fabryk

Twierdzą, że kapitaliści zamykając fabryki, urządzili strajk.

NEWBERN, N. C. — Robotnicy największej fabryki żelaznej w NewBern, N. C. zebrani na ogólnym wiecu w celu naradzenia się nad oświadczeniem właścicieli fabryk, że zmuszeni są obciąć wszystkim robotnikom zapłatę o 20 procent na wniosek jednego z obecnych na wiecu, wzięli pod obrady plan, ażeby robotnicy zażądali od fabrykantów odstąpienia im fabryki, którą będą prowadzić sami robotnicy, a dochód po zostały po zapłaceniu kosztów produkcji podzieliliby w równych częściach pomiędzy wszystkich robotników, zatrudnionych w tej fabryce, po zwróceniu jednak uprzednio właścicielom fabryk włożonych przez nich w te fabryki kapitałów.

Plan robotników North Karoliny jest zupełnie podobny do planu robotników z wielkiej unji krawieckiej Amalgamated, którzy obecnie zamknięcia fabryk krawieckich, żądają od właścicieli oddania im fabryk po cenie ich wartości, a robotnicy rozpoczną w tych fabrykach natychmiast pracę pełną siłą pary i położą kres obecnemu przesileniu w przemyśle krawieckim.

PLANY REWOLUCJI CZESKIEJ ODKRYTE

PRAGR, 22 grudnia. — Wśród dokumentów znalezionych u aresztowanych w składzie agitatorów bolszewickich, czeskie władze rządowe znalazły szczegółowe plany projektowanej bolszewickiej rewolucji, jak ogłasza pismo praskie „Narodni Listy". — Wspomniane pismo donosi, że według planów spiskowców, czeski rząd bolszewicki miał się składać z bolszewickiego gabinetu ministrów i z rad robotniczych.

Oprócz tego wśród papierów bolszewickich znalazły władze czeskie bardzo kompromitującą korespondencję, dowodzącą, że bolszewiccy agenci są w ścisłem porozumieniu z bolszewikami niemieckiemi, rosyjskiemi, włoskiemi, węgierskiemi i amerykańskiemi, a nawet (?) chińskiemi.

18 żołnierzy angielskich zabitych a 30 rannych.

DUBLIN, 20 grudnia. — Pismo „Freeman" w Dublinie otrzymało wiadomość, że oddział angielskich wojsk został w poniedziałek wyginięty w zasadzkę w miejscowości Mullinahone przez powstańcze oddziały niepodległościowców irlandzkich i 18 żołnierzy ang. zostało zabitych a 30 rannych.— Według tej samej wiadomości, żołnierze angielscy bronili się zacięcie i podczas walki zabili 10 powstańców irlandzkich, a wzięli do niewoli 30.

Śmierć biskupa episkopalnego kościoła Burcha, skutkiem ataku sercowego.

Biskup episkopalnego kościoła djecezji New York, wybrany zale dwie przed rokiem na ten urząd, zmarł wczoraj skutkiem ataku sercowego podczas przechadzki w parku na Riverside Drive. Biskup Burch liczył lat 65 i do chwili wybrania go biskupem kierownikiem djecezji New York, cieszył się dobrym zdrowiem. Ciężka praca przy budowie słynnej w całych Stanach Zjedn. katedry św. Jana Bożego, która się buduje już od kilku lat, do tego stopnia nadwerężyła zdrowie biskupa Burcha, że w ostatnich dwuch tygodniach czuł się bardzo słabo, a gdy wczoraj biskup wyszedł na chwilę na przechadzkę, by zaczerpnąć świeżego powietrza, p adł martwy na ulicy.

Bezrobocie przyczyni się do upadku Lloyda George.

LONDYN, 20 grudnia. — Jeżeli rząd angielski nie przedstawi jutro podczas obrad parlamentowych określonego planu w celu stanowczego załatwienia bezrobocia, to sprawa ta może się stać początkiem upadku gabinetu Stanowisko gabinetu Lloyda George'a zostało już poważnie zachwiane przeciąganiem się załatwienia sprawy irlandzkiej i gdy się do tej sprawy dołączy sprawa powszechnego bezrobocia w Anglji, upadek gabinetu Lloyda George'a będzie nieunikniony, ponieważ wewnętrzne położenie w Anglji obecnie jest gorsze, aniżeli było w czasie wielkiego strajku kolejowego i ostatniego strajku węglowego w zeszłym październiku.

SAMORZĄD CZY KOLONJA ANGIELSKA

LONDYN, 22 grudnia. — Projekt samorządu dla Irlandji, uchwalony przez parlament angielski i nieco zmieniony przez Izbę lordów, został dzisiaj zatwierdzony przez Izbę posłów. Projekt samorządu obecnie potrzebuje tylko podpisu króla, aby się stać prawem.

Wprowadzenie w życie prawa o samorządzie zależy od rządu, który zastrzegł sobie wprowadzenie w życie przy sprzyjającej sposobności, najdalej do 3 i pół lat. Projekt samorządu jest jednak bardzo ograniczony i wątpliwem jest, czy naród irlandzki zgodzi się na jego przyjęcie. — Przywódca niepodległościowców irlandzkich Griffith oświadczył między innemi, że nie znajdzie się w Irlandji 10 wpływowych ludzi, którzy chcieliby sobie zadać trudu dla przeczytania i zbadania projektu samorządu. Według dodatku do uchwalonego projektu samorządu projekt ma być wprowadzony i przyjęty przez Irlandję w ciągu trzech lat, w razie gdyby naród irlandzki w tym czasie nie zgodził się na przyjęcie samorządu, Irlandja będzie rządzona jak zwykła kolonja angielska.

Kemal Pasza obiecuję łagodny pokój Armenji.

Pozwoli Armenji na wyznaczenie granic

Konstantynopol, — 21 grudnia. Urzędowy organ tymczasowego rządu powstańczych wojsk tureckich Kemala Paszy w Angorze, ogłasza, że rząd ten nie ma zamiaru narzucania Armenji surowych warunków pokoju i zaznacza, że granice republiki armeńskiej zostaną wyznaczone zgodnie z życzeniem miejscowej ludności, a tymczasowo granica pomiędzy Turcją a Armenją będzie taka, jak ją określił pokój w Brześciu Litewskim.

Tymczasowy rząd powstańczych wojsk tureckich nie będzie się domagał od Armenji zapłaty odszkodowania, ale Armenja musi wycofać swój podpis z tureckiego traktatu pokoju, podpisanego w Sevres i dać gwarancje, że zapewni wolność wiary muhometańskiej, zamieszkałej w Armenji, a także udzieli ułatwień dla rozwoju narodowego ruchu tureckiego.

Generalny strajk w kopalni węgla w Walji

LONDYN, 22-go grudnia. — We Walji w okręgu kopalń węgla należącym do sławnej węglowej miljonerki Rhondy wybuchł powszechny strajk z powodu, że zarząd jednej z wielu kopalń odmówił przyjęcia z powrotem do pracy jedenastu górników, wydalonych z pracy na tej podstawie, że ich praca nie była korzystną dla kompanji węglowej.

Przywódcy 45,000 strajkujących górników wallijskich starają się przekonać zarząd federacji walijskich górników węglowych, by wywołała na strajk wszystkich górników waliijczyków.

CZYTAJCIE I ROZPOWSZECHNIAJCIE „NAWY ŚWIAT"

MARTENS ODDA SIĘ W RĘCE RZĄDU

WASZYNGTON, 22 grudnia.— Ludwig C. Martens, tak zwany „ambasador" bolszewickiego rządu rosyjskiego, którego deuportacja została zarządzona w zeszłym tygodniu przez sekretarza pracy Wilsona, zostanie oddany w ręce rządu w dniu 3-go stycznia, jak ogłosił dzisiaj adwokat Martensa Recht.

Rozkaz deportacji Martensa zostanie wydany w dniu 3 stycznia, a następnie adwokat Martensa znowu rozpocznie kampanję dla uwolnienia Martensa od deportacji.

Z POLA PRACY

Zniżka zapłaty za pracę we wielu stanach

GREAT FALLS, Mont. 22 grudnia. — 450 robotników warsztatów kolejowych Great Northern Western, uchwalili skrócić godziny swojej pracy, aby dać możność zarobku swoim 60 współtowarzyszom, którzy zostali odłożeni od pracy, jak wynika z petycji, którą przedłożyli zarządowi kolei robotnicy warsztatów kolejowych w Montana.

• • •

CHICOPEE, Mass., 22 grudnia. Fabryka „Dwight Manufacturing Co." obcięła swoim robotnikom 22½ procent dotychczasowych zarobków. — Zniżka płacy będzie wprowadzona od 1 stycznia.

• • •

SANFORD, Me., 22 grudnia.— Fabryki tkackie Sanford Mills Co. zatrudniające około 3000 robotników, ogłosiły obcięcie wynagrodzenia za pracę 22 i pół procent dotychczosowego zarobku.

W Lowell, Mass. i Meriden Conn. ustała wszelka praca w przemyśle tkackim

BOSTON, Mass., 22 grudnia. — Wśród miast Nowej Anglji najdotkliwiej dotknięte zostało zniżką cen za pracę miasto Lowel, największe miasto tkackich wyrobów bawełnianych i Meriden, Conn. Robotnicy tkaccy w Lowell nie zgodzili się na przyjęcie zniżki 22 procent dotychczasowej zapłaty i wszystkie fabryki zostały zamknięte. Również zostały zamknięte z tych samych przyczyn wszystkie fabryki tkackie w Meriden, Conn.

Pies św. Bernarda uratował życie rodziny

EVERELL, Mass., 22-go grudnia. — Gdy Judson I Logan i jego rodzina zapomniała o kotku w czasie szybkiej ucieczki z palącego się domu, pies „Ted" znakomity okaz rasy psów św. Bernarda, zauważywszy wśród ocalonych nieobecność swojego towarzysza zabawy kotka „Chun" wskoczył do palącego się domu i wkrótce ukazał się z powrotem niosąc przyjaciela w pysku.

Nie tylko właściciel psa Logan ale i jego sąsiedzi znaleźli dość powodów do wytłumaczenia psich cnot „Ted'a" którego głośne szczekanie zbudziło ze snu w chwili gdy pożar zagrażał śmiercią wielu ludziom.

STARANIEM POL. TOW. GIMN. SOKÓŁ Nº. 7
w New Yorku
w
PIĄTEK 31 GRUDNIA
w SYLWESTRA
o godzinie 8:15 wieczorem
WASHINGTON HIGH SCHOOL
16-ta ulica i Irving Place
w New Yorku
pod protektoratem Generalnego Konsula Rzpolitej Polskiej
p. Stefana Grotowskiego
NA POLSKI
CZERWONY KRZYŻ
„Wesele w Ojcowie"
(Pantomina ze śpiewami i tańcami)
pod kierownictwem
p. S. A. Portapowicza
profesora baletu
— oraz —
KONCERT
przy łaskawym współudziale światowej sławy sił artystycznych:
p. Adama Didura
z Metropolitan Opera House
p. Leonji Ogrodzkiej
Primadonny oper włoskich i polskich
p. P. Wolanka
Skrzypka-wirtuoza
p. Julji Pokorskiej
Boso-nogiej tancerki
— oraz —
KÓŁKA MANDOLINISTÓW
Orkiestra doborowa z 14 osób.
CENY MIEJSC:
75 c., $1.00, $1.50, $2.00.
Bilety do nabycia:— E. S. Witkowski, Reprezentant Kompanji Okrętowej, 130 E. 7th St.; Maruszewski, 335 E. 14th St.; Dom Narod., 19-23 St. Marks Pl.; Polskie Biuro Informacyjne E. 57th St. (naprzeciw Konsulatu.
WASHINGTON SCHOOL
KASA OTWARTA O GODZ.
7-mej WIECZÓR.

Nowy Swiat

Owned and published daily and Sunday by the NOWY SWIAT PUBLISHING CO. Inc.

Applicant for Membership in the Audit Bureau of Circulations

DR. B. KUŁAKOWSKI .... President and Editor
W. BŁAŻEWICZ .... Managing Editor
M. P. WĘGRZYNEK, A. B. .... General Manager

Entered at New York, N. Y. Post Office as second class mail matter

SUBSCRIPTION RATES: (Outside of New York City)		Prenumerata na prowincji:	
One Year	$6.00	Rocznie	$6.0
Six Months	$2.75	Półrocznie	$2.7
Three Months	$1.50	Kwartalnie	$1.5
NEW YORK CITY		Prenumerata w New Yorku	
Annually	$7.00	Rocznie	$7.0
Semi-annually	$3.75	Półrocznie	$3.7
Quarterly	$2.00	Kwartalnie	$2.0

Dziennik wydawany przez Spółkę Wydawniczą „Nowy Swiat", Inc.

NOWY SWIAT PUBLISHING CO., Inc.
DR. B. KUŁAKOWSKI .... Prezydent i Redaktor
W. BŁAŻEWICZ .... Redaktor Zarządzający
M. P. WĘGRZYNEK .... Zarządca

OFFICE:
424 East 9th Str.. New York, N. Y.
Tel.: Orchard 3878

Redakcja za ogłoszenia nie odpowiada. — Rękopisów nie zwraca. Zmiana adresu 10 centów

„And let us reflect that having banished from our land that religious intolerance under which mankind so long bled and suffered, we have yet gained little, if we countenance a political intolerance as despotic, as wicked and capable of as bitter and bloody persecutions."

THOMAS JEFFERSON,
President of the United States — 1801

„Nikt z polaków nie może godziwie szukać szczególnego dobra, tylko w dobrze powszechnym, nikt nie może myśleć o ocaleniu swych dostojności i majątków, tylko w ocaleniu Ojczyzny."

PRZESTROGA NACZELNIKA TADEUSZA KOSCIUSZKI DO KSIĘŻY. — 1794.

W obronie mienia wychodźców

Od pewnego czasu daje zauważyć korzystna zmiana w stosunku prasy amerykańskiej do interesów imigrantów. Zazwyczaj losem ich nie zajmowano się wcale. Jeśli zaś przypomninano sobie o ich istnieniu to tylko po to, aby obwiniać ich o wszelkie zło, które Amerykę dotykało. Dopiero wielka wojna, udział w niej Ameryki i niespodziewany dla rdzennych amerykanów patrjotyczny zapał immigrantów, masowe wstępowanie na ochotnika do wojska amerykańskiego, polaków zwłaszcza, żywe poparcie przez nich wszystkich amerykańskich pożyczek i kampanji amerykańskiego Czerwonego Krzyża, zwróciło na imigrantów uwagę poważnie myślących Amerykanów. Temu należy zawdzięczać, że w chwili obecnej, mimo że w obawie przed nagłym napływem emigracji europejskiej Izba Reprezentantów uchwaliła drastyczne prawa ograniczające immigrację, w pismach tutejszych znajdujemy coraz częściej artykuły, świadczące, że opinja publiczna przestaje uważać immigrantów jedynie za bydło robocze, lecz stara się poznać ich kłopoty i kłopotom tym stara się zaradzić.

Do niedawna parę osób zaledwie interesowało się sprawą wyzysku zbrodniczego, dokonywanego bezkarnie na tutejszych immigrantach przez różnych zawodowych rabusiów. Piszemy bezkarnie, gdyż prawa amerykańskie, zwłaszcza te, które mają regulować życie finansowe narodu, nie dają dostatecznej obrony przed wyzyskiem. Przed kilku laty znana działaczka społeczna, panna Frances Kellor starała się naprożno zwrócić uwagę prawodawców na rabunki popełniane na immigrantach przez zbrodniarzy, którzy pod maską „notarjuszów publicznych" i „bankierów narodowych" łupią bezkarnie ostatni grosz z łatwowiernych.

Dzisiaj, jak to już wyżej zauważyliśmy, zmienia się wszystko ku lepszemu. Od paru tygodni cała prasa wielka w Nowym Yorku zajmuje się sprawą wyzysku immigrantów. Zwłaszcza odznacza się w tym kierunku „Evening World". Pan Martin Green zamieszcza w tym piśmie nowojorskim swe artykuły, świadczące o bardzo sumiennym faktycznym przygotowaniu.

W numerze „Evening World" z dnia 21-go grudnia znajdujemy znów artykuł pod znamiennym tytułem „Alien Spoliation as operated here barefaced theft". — (Praktykowane tutaj obdzieranie cudzoziemców jest jawną kradzieżą). I pod tym tytułem **znajdujemy historję „najwybitniejszego polaka w Ameryce" pana Romana Modrakowskiego.** Wątpliwy to honor dla imienia polskiego, że człowiek noszący polskie nazwisko w taki sposób staje się popularnym na łamach pisma czytanego przez miljony ludzi. Sam jednak o to usilnie się starał. Rozjeżdżając po wszystkich osiedlach, opowiadając zgromadzonym naiwnym słuchaczom o swej audjencji rzekomej u Naczelnika Państwa, który według p. Modrakowskiego, kazał adjutantowi swemu sprowadzić „Stefusia", ten niedoszły „miljoner polski" zwrócił na siebie uwagę władz tutejszych, które zapewne wiedziały już coś nie coś o dawnych stosunkach tego pana z niejakim von Hentzeltem, bardzo interesującym się politycznymi kierunkami wśród wychodźtwa polskiego.

Oprócz sprawek Modrakowskiego pan Martin Green porusza sprawę, o której przyznajemy się, nie słyszeliśmy wcale. — Podobno wśród polaków nowojorskich byli czynni jacyś agienci, jakiejś łotrowskiej kompanji, która sprzedawała prawa na „wyrąb lasu w rządowych posiadłościach w Polsce". Prawa te sprzedawano po dziesięć i nawet po dwieście dolarów.

W Roebling zaś w New Jersey jacyś ludzie sprzedawali **paszporty amerykańskie** od pięciu do dziesięciu dolarów za paszport i w ten sposób zebrali do CZTERECH TYSIĘCY DOLARÓW. Główny „manażer" tej wyprawy podobno mieszka w Nowym Yorku.

W INTERESIE WYCHODŹTWA CAŁEGO ZWRACAMY SIĘ DO WSZYSTKICH NASZYCH CZYTELNIKÓW I SYMPATYKÓW, ABY POMOGLI NAM, COŚMY PIERWSI ROZPOCZĘLI KAMPANJĘ BEZWZGLĘDNĄ PRZECIW OPRYSZKOM, DO DEMASKOWANIA TYCH ZBRODNI. DLATEGO PROSIMY O PRZESYŁANIE WSZYSTKICH ROZRZUTEK, ZAWIADOMIEN O WIECACH, SPRAWOZDAN Z MITYNGÓW URZĄDZANYCH PRZEZ RÓŻNE TOWARZYSTWA AKCYJNE. NAJLEPIEJ DAWAĆ ZNAĆ ZAWCZASU O TEGO RODZAJU ZEBRANIACH LUB POJAWIENIU SIĘ AGIENTÓW, ABY MOŻNA BYŁO POSŁAĆ SPRAWOZDAWCÓW. WSZYSTKIE WIADOMOŚCI, PODPISANE IMIENIEM I ADRESEM WYSYŁAJĄCEGO, PROSIMY PRZESŁAĆ POD ADRESEM NASZEGO PISMA SPECJALNIE DLA REDAKTORA BRONISŁAWA KUŁAKOWSKIEGO.

TYLKO WSPÓLNYMI SIŁAMI WYTĘPIMY ZŁO STRASZNE.

Bronisław D. Kułakowski.

Czyż to nie godnie uwagi.

Przecież ci sami księża wyklinali z ambon setki razy zwolenników Legjonów Piłsudskiego, oskarżając ich o zdradę na rzecz prusaków. Popisywali się antyniemieckością, poprostu aż do śmieszności.

Teraz zaś, gdy chodzi o bogactwa Górnego Śląska i o dzielny i patrjotyczny lud górnośląski, księża rzymscy tutaj w Ameryce starają się sprawę przemilczeć, o ile otwarcie i jawnie nie szkodzą niesieniu pomocy plebiscytowej.

Są to wszystko fakty.

Niewesołe są one i oburzające, ale przecież Rzym nie poraz pierwszy działa przeciw Polsce.

Co papieża, jego kardynałów, biskupów i proboszczów, może właściwie obchodzić do kogo na leżeć będzie Śląsk Górny. Byleby zostali katolicy i płacili podatki

Całe szczęście jednak, że lud górnośląski powstał ogromnie przeciw rzymskiej polityce i proniemieckie agitacje kleru, wręcz przeciwny skutek odnoszą.

Oby to zrozumienie, że kler rzymski nie jest przyjacielem ani państwa, ani narodu polskiego, ogarnęło i inne dzielnice Polski.

Bo i zważmy tylko.

Poseł Reger w Sejmie odczytał rozporządzenie kardynała Bertrama, w którym wśród ciszy i osłupienia usłyszano słowa:

„W porozumieniu ze Stolicą Apostolską, pod groźbą kar kościelnych, zabraniam księżom udziału w ruchu".

Czyż trzeba do powyżej przyczonych słów komentarzy?

Wtedy, gdy toczy się walka na śmierć i życie, wtedy, gdy zbliża się plebiscyt i zadecydować się mają losy Górnego Śląska, kardynał z wiedzą Watykanu zabrania księżom „udziału w ruchu".

Potwierdza to nuncjusz papieski Ratti swojem postępowaniem.

Za to wszystko zapewne, niedawno wszystkie parafje rzymsko-katolickie na wychodźtwie składały sowite ofiary dla Watykanu.

Słusznie powiedział ktoś w Polsce, że arcykatolicki kraj, Polska, otrzymała haniebny policzek od papieża.

I trzeba dodać, że narazie policzek ten schowano do kieszeni.

Lecz kiedyś w stosownej chwili naród polski, gdy lepiej zrozumie obelgę, odpowie na nią godnie.

Przyjdzie taki czas, o przyjdzie.

wb.

WIADOMOŚCI Z POLSKI

KARDYNAŁ A ŻOŁNIERZ

Pod tym tytułem poznańska „Rzeczpospolita" (tygodnik) opisuje następujące zdarzenie:

„W jednym ze szpitali poznańskich znalazła się między innemi broszura Mereżkowskiego o Józefie Piłsudskim. Ze zgrozą przychwyciły tę nadwyraz piękną i wartościową książkę siostry miłosierdzia, albowiem nie mogły zrozumieć, jak można dawać żołnierzowi lekturę, która sławi zalety Naczelnego Wodza... Rada w radę, udano się do ks. kardynała Dalbora z zapytaniem, czy książkę tą można dawać do czytania chorym żołnierzom.

„Cóż odpowiedział domniemany prymas polski, ks. kardynał i arcybiskup Dalbor?

„Otóż zabronił wyraźnie rozdawanie wśród żołnierzy książki Mereżkowskiego o Józefie Piłsudskim.

„Jak ksiądz kardynał swoje stanowisko uzasadnił wobec sióstr? — nie wiemy.

„Jak je uzasadni wobec państwa polskiego, jak wobec polskiego społeczeństwa? — czekamy.

„Milczeć tu niewolno pod żadnym pozorem, a już najmniej pod pozorem własnego dostojeństwa albowiem dostojeństwo duszy żołnierza polskiego jest bodaj najważniejsze!

„Do odpowiedzi zobowiązany jest ks. kardynał wobec społeczeństwa, jeżeli nie chce, będąc pierwszym dostojnikiem kościoła katolickiego w Polsce, kopać przepaści między kościołem a społeczeństwem, jeśli do tegoż połeczeństwa się zalicza z przekonania i z postępowania.

„Czekamy więc tej odpowiedzi!

„Jeżeli ona zaś nie nastąpi w czasie najkrótszym, czyż każdemu z nas nie stanie w oczach żywo sławny telegram hołdowniczy arcybiskupa księdza Dalbora do Wilhelma II? czy — z braku książek o Naczelnym Wodzu, — że ich skąpi im bezprawnie kardynał Dalbor, ma żołnierz polski wielbić cesarza Wilhelma zgodnie ze słowami hołdowniczemi arcybiskupa Dalbora?

„W każdym razie milczeniem (jak zazwyczaj bywa) zbyć się nie pozwolimy i jeżeli trzeba będzie, do tego powrócimy.

„Tymczasem czekamy wyjaśnienia!"

WSKRZESZENIE ORDERU BIAŁEGO ORŁA.

Warszawa. — Przy biurze Prezydjum Rady Ministrów, w wyniku uchwały Rady Ministrów z dnia 4 listopada br. powołana została specjalna komisja do opracowania ustawy o orderach oraz statutów orderowych. Pierwszem zadaniem tej komisji ma być rozpatrzenie projektu statutu Orderu Białego Orła.

Order Białego Orła ustanowiony został w Polsce pierwotnie 1 listopada 1705 r. przez króla Augusta II.

„Ukazem najwyższym" z dn. 17 listopada 1831 r. wcielony został do orderów cesarsko-rosyjskich i w kolei starszeństwa zajmuje miejsce po orderze św. Aleksandra Newskiego. Ma tylko jedną klasę. Na wstędze błękitnej order wyobraża orła czarnego o dwu głowach złotych z szyją przeplataną złotem, a skrzydłami i ogonem opasanemi złotą obwódką; w środku orła zawieszony jest tej gwiedzie, na krzyżu orzeł biały krzyż z emalji czerwonej na złoty z korną na głowie; prócz tego na piersiach nosi się gwiazdkę złotą, w której jest krzyż promienisty z trzema obwódkami, z tych środkowa czerwona, a dwie inne złote, wokoło zaś napis: „Pro fide, rege et lege".

Celem wskrzeszenia tej najwyższej oznaki honorowej Rzeczypospolitej, przez odpowiednie czynniki rządowe opracowany został projekt statutu, według którego Order Białego Orła jest nagrodą za wybitne czyny obywatelskie, położone bądź w czasie pokoju, bądź wojny.

Order Białego Orła pozostaje nadal najwyższą odznaką honorową Rzeczypospolitej. Równorzędnie z ozdobami tego orderu nosi się jedynie ozdoby najwyższe klasy orderu „Virtuti Militari". Nikt nie może otrzymać orderu Białego Orła, o ile uprzednio nie posiadał najwyższej klasy i innych odznaczeń Rzeczypospolitej — z wyjątkiem orderu „Virtuti Militari".

Najwyższą władzą Orderu Białego Orła jest Naczelnik Państwa, z urzędu piastujący godność wielkiego mistrza Orderu, którego odznaką godności, obok zwykłych odznak orderu, służących mu osobiście z tytułu godności Naczelnika Państwa, jest łańcuch orderu Białego Orła.

Naczelnik Państwa nadaje order Białego Orła na wniosek właściwego ministra, uchwalony przez Radę Ministrów za dekretem wystosowanym do kapituły orderu.

Kapituła orederu Białego Orła składa się z sześciu najstarszych kolejnością nadania ozdób kawalerów orderu. Przewodniczącego kapituły z tytułem kanclerza orderu Białego Orła i jego zastępcę obiera kapituła ze swego grona. Wybranych zatwierdza w godności Naczelnik Państwa, który zarazem na wniosek kapituły mianuje dwuch oficerów orderu Białego Orła, pełniących czynności podskarbiego i sekretarza orderu.

Insygniami orderu Białego Orła są: krzyż, gwiazda, wstęga i łańcuch.

NIE ZAPOMINAJMY O GÓRNYM ŚLĄSKU

Z CHWILI

prawdziwą zgrozą i oburzeniem czyta się w sprawozdaniach sejmowych o antypolskiej i anty państwowej robocie kleru rzymsko-katolickiego w Polsce.

Czytamy między innymi o nuncjuszu papieskim monsinjorze Rattim, który usadowił się na Górnym Śląsku, jako wysoki komisarz plebiscytowy i gorliwie kieruje propagandą na korzyść protestanckich niemców.

Oburzenie ludu górnośląskiego niema granic za wyraźnie zdradzieckie stanowisko wielu księży.

Idą głosy te oburzenia do Sejmu Ustawodawczego, gdzie rozbijają się o puklerze rzymskich legjonistów tego rodzaju, jak ks. Lutosławski, arcybiskup Teodorowicz i inni.

Lecz wyraźne dowody przedstawione w Sejmie przez posłów lewicowych o występowniu kleru za Niemcami, zamknęło usta reakcji.

Nawet narodowi demokraci musieli przyznać, że polityka Watykanu jest dla Polski fatalna, bo całkiem nie dwuznacznie popiera wrogów państwa polskiego.

Na posiedzeniu Sejmu dnia 30 listopada, lewica zażądała odwołania i wogóle skasowania kosztownego poselstwa polskiego przy Watykanie, uważając za zbyteczne, aby naród polski płacił grubo za to, że pan poseł ma zaszczyt całowania od czasu do czasu pantofla papieskiego.

Poseł Reger (PPS) poszedł dalej jeszcze, bo zażądał, żeby rząd polski oddał papiery uwierzytelniające nuncjuszowi Rattiemu, który z niemieckim biskupem Wrocławia, prowadzą akcję plebiscytową przeciw Polsce.

Kler rzymsko-katolicki w Polsce, wszędzie niemal zajmuje wrogie stanowisko wobec zbierania ofiar na akcję plebiscytową.

Jest jasne, że księża i biskupi otrzymali rozkazy z Rzymu i do nich się stosują.

Watykan nie od dzisia jest sympatykiem Niemiec i dlatego nie popierał nigdy i nie popiera sprawy Polski...

Wobec tego, staje się zrozumiałem i stanowisko księży rzymsko-katolickich na wychodźtwie, którzy wyjątkowo jedynie zbieranie składek na plebiscyt górnośląski popierają, a to jedynie pod warunkiem, że pieniądze przysyłane są na ręce endeka W. Korfantego.

W olbrzymiej większości parafji polskich księża dotychczas nie wspomnieli ani słowem o plebiscycie.

ODPOWIEDZI REDAKCJI

Czytelnikowi z New Yorku.— W sprawie sprowadzenia krewnych z Polski, należy zwrócić się do Wydziału emigracyjnego przy Konsulacie Polskim w New Yorku.

Czytelnikowi z Passaic, N. J.— O wartości tego lub innego przedsiębiorstwa, czy też spółki akcyjnej, sądzić możemy tylko z zewnętrznych danych, bo wewnętrznych spraw nie znamy.

A nie wiedząc właściwego stanu finansowego danego interesu, jakże można twierdzić, że jest on zły i oszukańczy. Chyba za pomocą ducha świętego, bo nawet szpieg-buchalter czasami kłamie... Nie możemy radzić komukolwiek, jakie akcje ma kupować, bo każde, nawet najbardziej ugruntowane napozór przedsiębiorstwo, jest w zasadzie ryzykiem. Ale z drugiej strony mamy prawo krytykowania i piętnowania wstrętnych sposobów, jakiemi posługują się różne korporacje.

I to w miarę możności i według nie pogłosek, a konkretnych dowodów, czynimy.

Założony w r. 1882

PRZEZ NAJSTARSZY POLSKI BANK WPROST DO GDAŃSKA

Okręt	odchodzi
IMPERATOR	23 grudnia
MT CLAY	25 grudnia
SUSQUEHANNA	30 grudnia

Szyfkarty po 135 dolarów
Usługa absolutnie rzetelna

Sprzedajemy szyfkarty z Gdańska do New Yorku, udzielamy wszelkich informacji, tyczących się sprowadzenia krewnych ze starego kraju.

Wysyłamy pieniądze pod zupełną gwarancją. Dostarczamy własnoręczne potwierdzenia

Od wkładek oszczędnościowych płacimy 4 proc. od setki. — Nasza Gwarancja zasoby nad 2,000,000 dol.

STANDARD BANK
Dawniej BANK LEDERERA
AVE. B. RÓG. 4-tej UL. NEW YORK

POLSKA PRACOWNIA KRAWIECKA
Wykonujemy palta, ubrania, frakowe, żakietowe, smokingowe, marynarkowe itd. według najnowszej mody, po cenie przystępnej.
F. Górecki i J. Baliński
331 East 14-th Street
Pomiędzy 1szą i 2gą Ave.
New York, N. Y.

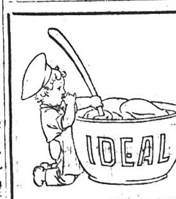

POLSKA CUKIERNIA
istniejąca już od 5 lat, poleca przy okazji świąt, krajowe ciasta, cukry, lody, torty świąteczne. — Większe zamówienia świąteczne należy przysyłać tydzień przed Bożem Narodzeniem
Blazewicz & Pulcer Co., Inc.
2652 BROADWAY
między 100 i 101 ul.
Tel. Riverside 5752

Polski Pieniądz w Polskich Przedsiębiorstwach
przyniesie korzyść Polsce i Polakom. Kupujcie udziały w Polskiej Fabryce Krawieckiej. Potrzebujemy organizatorów we wszystkich miastach i osadach polskich.
Zgłoszenia do:
Prosperity Clothes
1318 Eastern Ave.
Baltimore, Md.

RODACY! RODACY!
WPROST DO SAMEGO GDANSKA BEZ ŻADNEGO PRZESIADANIA

SUSQUEHANNA	30 Grudnia
GOTHLAND	12 Stycznia 1921
NEW ROCHELLE	15 Stycznia 1921

Ceny Szyfkart $135 i $5 podatku wojennego.

Obecnie jesteśmy w stanie wysłać rodaków do Polski na największych i najszybszych okrętach. Więc Rodacy o ile macie zamiar jechać do kraju, zgłoście się natychmiast do naszego biura lub przyślijcie zadatek, a my natychmiast zarezerwujemy miejsce dla Was na tym okręcie. Napiszcie do nas zaraz lub przyjdźcie osobiście, ponieważ miejsc zostało mardzo mało, a popyt na miejsca jest bardzo wielki.

O ile jeszcze nie maiie paszportu, napiszcie natychmiast do do nas i my wydostaniemy takowy dla was w przeciągu trzech lub czterech dni.

KREWNYCH Z KRAJU

sprowadzamy wprost z Gdańska do New Yorku na najwygodniejszych warunkach, także wyrabiamy wszystkie potrzebne dokumenty, aby ulżyć krewnym w wydostaniu paszportu w Polsce.

WYSYŁAMY PIENIĄDZE POD ZUPEŁNĄ GWARANCJĄ
Dostarczamy potwierdzenia osób odbierających w kraju.
Nasz bank wysyła pieniądze z zupełną gwarancją i po najtańszym kursie.
Przyjmujemy wkładki, płacąc 4 procent.
Sprzedajemy szyfkarty do kraju i z kraju do Ameryki na wszystkie linje.

Wyrabiamy wszelkie dokumenta notarjalne.
Wszelkiej porady udzielamy darmo.
Piszcie po informacje:

EMIL KISS
BANKIER
133 SECOND AVE.
NEW YORK, N. Y.

RODACY:
Czy spełniliście swój obowiązek?
Czy wysłaliście pieniądze na pomoc swej rodzinie w starym kraju. Jeżeli tak, to nie zapominajcie o niej i na przyszłość i pamiętajcie, żeście się nigdy na nas nie zawiedli. Dlatego posyłajcie pieniądze teraz i zawsze przez nasz bank, a nie pożałujecie tego, gdyż my wysyłamy pieniądze po najtańszym dziennym kursie i doręczamy je jaknajrychlej, a jako dowód wysyłamy pocztówki z własnoręcznym podpisem odbiorcy.

NEMETH STATE BANK
JOHN NEMETH, Prez.
Główny Bank 10 E. 22nd St.
Filja Banku 1597 — 2nd Ave.
NEW YORK CITY

WACŁAW SIEROSZEWSKI:

TOPIEL

POWIEŚĆ

— Wszystko jedno; Tereszczenko, Gowoniuchow, Kowrigin są ich mało-mało, przyjaciółmi, ty z nimi aż zadużo gadasz...

— Bo ty nie uwierzysz, jakie śmieszne oni nieraz wygadują rzeczy. Goworiuchow naprzykład raz dowodzi, że wcale nie powinno być pieniędzy, bo od pieniędzy to wszystko zło, zbrodnie, zabójstwa, chciwość, wojny... że powinny być tylko kwitki na pracę... Zgoda, powiedziałem, niech będą kwitki, ale przecież to to samo, co pieniądze. Wtedy Kowrigin zaczął dowodzić, że i kwiatki nie potrezbne.... Po co?... Mają być sklepy gminne, do nich przychodzi każdy i bierze, co mu trzeba i ile mu trzeba... Uważasz?... A pracuje każdy ile może?... Wtedy parsknąłem śmiechem, a oni na mnie!... Czego się śmiejesz, burżujska duszo?.. O tem pisali i Krapotkin i Bakunin i nawet francuskiego mi nazwali pisarza... Cóż z tego, mówię, ale tutaj to byśmy wszyscy musieli pracować na... czerkiesów. Bardzo się obrazili. Dlaczegóż to czerkiesi gorsi od innych?... Nie mogłem tak głośno o tem mówić, bo te szelmy mają dobry słuch... Więc mówię: wszystko jedno: pracowici robiliby na leniuchów! A Tereszczenko na to: i tak teraz pracowici wszędzie pracują na leniuchów. Cóż mu miałem powiedzieć? Powiedziałem mu tylko, że nie prawda. A oni zaczęli mi wyliczać wtedy wszystkich kupców w mieście, urzędników, właścicieli kopalń złota... Cóż im miałem powiedzieć: prawda, ci mało robią, ale mają pieniądze... „To to właśnie!" — zakrzyczeli na mnie... To i mój ojciec próżniak, bo ma pieniądze?... Omałośmy się wtedy nie pobili...— gadał Tadzik, układając się do snu.

— Już śpisz, Józik?

— Śpię! — odpowiedział Gawar.

— Ale ja mu tego nie daruję. Wszystko im wyliczę: ile długów mają, jak im nikt nie dowierza, jak Chrebtow oszukiwał w karty... Czerkiesów im wypomnę... Wszystko... — mruczał Tadzik, naciągając starannie kołdrę na głowę, aby się uchronić od polatujących z brzękiem komarów.

Ogień przygasł... Słaby, siwy dymek nisko słał się ponad odwilgłemi od spadającej rosy trawami. Na głębokich, pociemniałych niebiosach jaśniej wybłysły roje złotych gwiazd. Purpura zorzy zbladła do nikłego rumieńca, kryjącego się za czarną —długą nieruchomą chmurą. W niezmiernej ciszy przejrzystej nocy, głośniej szumiały jeno „buruny" podmywające twardy brzeg i mamrotała potężna rzeka unosząc zdobyte przez się iły.

Nad łąkami, siwemi od rosy dniał siwy brzask, Gawar uchylił skraju wilgotnej kołdry i spojrzał na wygasłe ognisko, a następnie na świtające sklepienie nieba, poczem przeciągnął się z lekkim dreszczem i przyssiadł.

— Tadzik, czas wstawać!...

Chwilę potem siedzieli przy ognisku i wygrzebywali ze zwilgłego popiołu suche, ciepłe jeszcze węgielki i patyczki, aby z nich uczynić podstawę dla o gnia. Niecenie jego zajął się Tadzik, a Gawar udał się z wiadrem po wodę. Gdy wrócił, już z kupy chrustu i sucych gałęzi buchał złoty płomień, a słup dymu wznosił się równo i prosto ku niebu w chłodnym powietrzu cichego poranku, wróżąc dzień upalny. Powiesił imbryk nad ogniem i niezwłocznie wzięli się za kosę, aby nie tracić czasu, kiedy rosiste trawy tną się lekko, jak „naoliwione". Pierwszy szedł Tadzik. Był wybornym kosiarzem, przekos miał szeroki, zabierał na kosę dużo, a mimo to ciął bardzo czysto i równo. Gawar starał się go naśladować, ale za nim nie nadążał i Tadzik co jakiś czas stawał i, niby to ostrząc kosę, czekał na przyjaciela.

(Ciąg dalszy nastąpi)

DO SWEGO!

Zakupcie gustowny Fonograf polskiego wyrobu w firmie

Art Phonograph Decorating Co.

130 E. 7th Street

New York City

Posiadamy stale zwiększającą się fabrykę Fonografów pod nr. 542 E. 16th St., New York City. W sklepie naszym nabyć można najnowsze kuplety, monologi i narodowe tańce, jakoteż rekordy amerykańskie. Zamówienia z prowincji szybko, a rzetelnie wypełniane. Sprzedajemy części do maszyn, dokonujemy reparacji tanio a dobrze. Przyjmujemy zamówienia na kurtyny, dekoracje teatralne, parawany chińskiego stylu, malujemy portrety. Maszyny na spłaty. Katalog w druku. Zakupcie kilka rekordów polskich na święta.

TEL. ORCHARD 2533

M. REDLICH, P. RYDZEWSKI i J. SOWINSKI

KUPUJCIE W SWOICH SKLEPACH

TOWARY ŚWIĄTECZNE, KTÓRE MOŻNA NABYWAĆ PO ZNIŻONYCH CENACH W GROSERNIACH

POLSKIEJ KORPORACJI SPOŻYWCZEJ

No. 418½ E. 9-ta ULICA i No. 505 E. 6-ta ULICA W NEW YORKU.

KI-MOIDS

(ZIARNKA)

na NIESTRAWNOŚĆ

Rozpuść na języku w ciepłej lub zimnej wodzie albo w Vichy. Spróbuj przy fontanie sodowej.

SZYBKA ULGA!

CENA 25-50-75c.

TAKŻE W TABLETKACH

Wyrabiane przez Scott & Bowne Wytwórców.
SCOTT'S EMULSION 10

! NA ŚWIĘTA !

Chcecie smaczne pieczenie?

Mam mnóstwo młodych prosiaków przywiezionych z farmy i chowanych na mleku. W jakiej tylko wielkości sobie kto życzy.

Pa najniższych cenach.

Także rozmaite gatunki swoich wyrobów.

A. SEFSCIK

82 Ave. A. — New York, blizko 6-ej ulicy.

NAJTAŃSZE ZRODŁO

dla sztorników i agentów zaopatrzenia się w gwiazdkowy towar jakoto: Pocztówki różnego gatunku, szopki, listy ozdobne, opłatki, europejskie książki, brzytwy i wiele innych artykułów najpotrzebniejszych do codziennego użytku. Piszcie po katalogi.

F. FORTUNA

422 E. 9th Str., New York, N. Y.

NUXATED IRON

zwiększa siłę u ludzi delikatnych i osłabionych, w wielu wypadkach pomógł w dziesięciu dniach. Był używany i jest polecany przez dawnego senatora i członka kongresu, lekarza stojącego na czele urzędu zdrowia. Żądaj u doktorów i w aptekach.

BIBLJOTEKA TOW. OŚWIATY „BIAŁY ORZEŁ"

W każdy poniedziałek od godziny 7ej do 8:30 wiecz. w Domu Narodowym, w sali Bibljoteki, będą wydawane książki.

Upraszam czytelników, którzy posiadają dawno już zabrane książki z tej bibljoteki, by jaknajspieszniej takowe wymieniali na nowe.

Książki uszkodzone będą naprawione, książki bez kartek wysortowane, a natomiast nabyte nowe.

Br. Popiel, biblj.

ADVERTISMENT

OSOBISTE --- ale nie tajne

Jest to piąty list ze serji napisany do wszystkich Was w sprawie, która jest niezmiernie ważną dla Waszego powodzenia

* * *

Jeżeli nie czytaliście listu 1, 2, 3, 4, a chcielibyście mieć ich odpisy, napiszcie, a ja Wam przyślę

* * *

Przypuszczam, że jesteście tego zdania, iż kobiety dzisiaj odgrywają wielką rolę w tworzeniu handlu i jego trwałości i że wywierają one szczególny wpływ na utrwalenie w umysłach każdego związanego z interesem, że lojalność jeest pierwszym warunkiem powodzenia.

* * *

Dzisiejsze opowiadanie jest poświęcone doniosłej roli odegranej przez dwie kobiety i ich współpracowniczki w organizacji Henry L. Doherty Co 60 Wall St. Ich praca jest tak dobrze wykonywaną, że cała praca w organizacji idzie jak zegarek.

Jedną z tych kobiet jest panna Bessie Lowrey, która jest współpracowniczką domu Henry L. Doherty & Co. od lat 16; drugą jest panna Regina O'Hara, przyłączyła się do współpracownictwa w domu Doherty przeszło 5 lat temu.

* * *

Panna Lowrey stoi na czele tak zwanego „Central Filing Department", w którem się utrzymuje rejestr wszystkich otrzymywanych listów odnośnie każdej sprawy. Każdy list zanim zostanie oddany do właściwego departamentu instytucji Doherty'ego, jest zapisany na specjalnej karcie i karta razem z tym listem i kopją odpowiedzi na ten list, musi być odsyłany do przechowania w ogniotrwałych skrytkach i umieszczony w przedziale, do którego się odnosi treść danego listu.

W dniu 29 listopada, gdy bawiłem w biurze panny Lowrey, zauważyłem na jednej z kart numer 1,129,141. Zapytałem się tedy jej czy ten numer oznacza liczbę porządkową listu, który przeszedł przez jej i jej współpracowników ręce od czasu zorganizowania instytucji finansowej Henry L. Doherty & Co. w New Yorku. Gdy panna Lowrey dała mi twierdzącą odpowiedź, zrobiłem szybką kalkulację i rzekłem do panny Lowrey: „Pani załatwiła dziennie przeciętnie 250 listów w 4500 dniach roboczych w ciągu 15 lat". Ona odpowiedziała: „Tak —ale pan musi pamiętać, że gdyśmy rozpoczęli nasz interes prawie, że nadostawaliśmy żadnych listów. A obecnie załatwiamy w tym oddziale przeciętnie 750 listów dziennie, co wynosi 225.000 listów rocznie, co wskazuje jak wielką jest liczba ludzi mających do czynienia z instytucją finansową Doherty'ego i którzy są z nią w bliskich stosunkach handlowych.

* * *

Departament panny O'Hary otrzymuje od Central Filing Department wszystkie listy zawierające żądania objaśnień odnośnie sprawy udziałów w wielu przedsiębiorstwach pozostających pod kontrolą instytucji Doherty.

Panna O' Hara w swoich szkatułach ma nazwiska wszystkich agentów związanych z Bond departament, który bezpośrednio kieruje sprzedażą wszystkich papierów wartościowych, ogłaszanych przez instytucje Henry L. Doherty & Co. Nazwiska informujących się osób są równomiernie rozdzielone pomiędzy agentów sprzedawców. Panna O'Hara czyta każdy list i ona ma zawsze podsuwa myśl salesmanowi, gdy mu wręcza listy. Główna myśl którą ona poddaje agentowi sprzedającemu jest ta:

Tutaj jest żądanie informacji pana, pani lub panny „Takiej a Takiej" i powinno być wzięte pod natychmiastową uwagę. Teraz — ktokolwiek zapytuje się o papiery wartościowe któregoś z wielu przedsiębiorstw instytucji Doherty zasługuje na to ażeby go osobiście odwiedzić. Jeżeli meszka poza miastem, powinien natychmiast otrzymać piękny przyjacielski list, dający wyraz radości z otrzymanej prośby o informacje. Wszystkie żądania informacji pochodzące z terytorjum New Yorku, powinny być dane osobiście. Nie odpowiadajcie listownie swoim współobywatelom mieszkającym w tem samem mieście. Odwiedźcie ich. Nie telefonujcie do nich"

* * *

Każdy agent sprzedawca w większej części przyjmuje rady panny O'Hary, ponieważ wiedzą oni, że ona sama zanim stała się współpracowniczką Henry L. Doherty Co. była znaną jako jedna z najzdolniejszych sprzedawczyń agentek w Stanach Zj. Nie była ona „kasjerką", która to robota jest niezmiernie łatwą w porównaniu z tą, jaką miała panna O'Hara. Podróżowała ona po całym kraju i przekonała się, że przez pisanie listów i telefonowanie nie dostaje się tyle zamówień, ile przez osobiste widzenie się z klijentem. Jest ona do tego stopnia zainteresowaną pomyślnym rozwojem przedsiębiorstw domu Doherty'ego, że pragnie ona aby każdy agent sprzedawca był ciągle w podróży.

* * *

Zawsze byłem tego zdania, że kobiety mogą kierować mężczyznami w najlepszych ich wysiłkach, specjalnie wtedy, gdy oni zapoznają się z położeniem i starają się je zbadać. Przenikliwość kobieca, co zawsze mówiłem, jest o wiele pobudliwszą i trafniejszą wogóle, aniżeli trzeźwy sąd przeciętnego mężczyzny.

Jestem stanowczo za tem, aby kobiety brały udział w interesie, tak samo jak jestem za tem, aby kobieta brała udział w kierowaniu rodziną. Są one zwykle oszczędnymi. Wiele matek, żon, córek lub sióstr albo narzeczonych mężczyzn, wprowadziło mężczyznę na właściwą drogę oszczędności, przeto opowiadam o tych rzeczach, ponieważ pragnę zainteresować kobiety w New Yorku i okolicy, by zachęcić kobiety do szerzenia cnoty oszczędności nietylko pomiędzy mężczyznami, ale także pomiędzy kobietami pracowniczkami.

* * *

Zapytywałem obydwuch panien j panny Iowrey i panny O'Har'y, jak to się stało, że w biurach domu finansowego Henry L. Doherty & Co. pracuje około 168 kobiet, ponieważ wiem, że nie jest rzeczą zwykłą zatrudnienie takiej wielkiej liczby kobiet w instytucjach finansowych w dystrykcie finansowym przy Wall ulicy.

Chciałbym abyście zwrócili szczególniejszą uwagę na odpowiedź, jaką mi dały owe panny, która brzmi następująco:

„Podczas wojny „nasza" organizacja (proszę zwrócić uwagę, one mówią o naszej organizacji), która w New Yorku Liczy 677 biur, została ogołocona, ponieważ bardzo wielu młodych mężczyzn zaciągnęło się w szeregi wojskowe po wybuchu wojny. Wielu z tych biedaków już więcej nie wróciło z powrotem.

Kobiety, jak pan wie, oddały wielkie usługi w czasie wojny i wielu mężczyzn, którzy sarkali na wydatność pracy kobiet w interesie, obecnie uchylają czoła przed kobietami, ponieważ one nietylko dowiodły swojej zdolności, ale swojej pożyteczności i swego patrjotyzmu. W instytucji Doherty przyjmowały robotę dziewczęta, nie wiedząc wiele o szczegółach o pracy dla nich przeznaczonej, ale wiedziały one o tem, że muszą się tego nauczyć i zabrały się natychmiast do tego i w czasie nauki nie mierzyły ilości dokonanej pracy na godziny. Pracowały one ciągle.

„Chcemy panu powiedzieć, panie Freeman, że jesteśmy najzupełniej zadowolone z roboty dokonanej przez kobiety i dziewczęta w organizacji Doherty'ego w czasie wojny. Pan Doherty powiadał nam wiele razy w czasie wojny, że kobiety w wielkiej mierze przyczyniły się do rozwoju interesów — że załatwiały one sprawy tak dobrze, jak i chłopcy, którzy pracowali w tych biurach przed udaniem się na wojnę. Powiedziano nam, że sprawiałyśmy się tak dobrze, że zostaniemy zatrzymane przy pracy gdy chłopcy powrócą z wojny, ponieważ będzie dla wszystkich nas poddostatkiem roboty.

„Sądzimy, że to jest bardzo dobrą rzeczą — pracować w organizacji, która stale zatrudnia swoich współpracowników, ale oczywiście musiała istnieć przyczyna stałego trzymania nas przy pracy, mianowicie, stale powiększający się interes. Mogło to stać dzięki stałej kooperacji każdego współpracownika, mężczyzny i kobiety każdy z współpracowników czuł, że powodzenie interesu zależy od osobistych wysiłków każdej poszczególnej osoby.

Wiem, że pana to uraduje, gdy przeczytasz pan co te kobiety powiedziały, jak ja jestem uradowaną przytaczając panu to, co one powiedziały:

* * *

Od czasu gdy piszę wam o oszczędności i usiłowaniach przekonania waszych umysłów o konieczności oszczędzania znajduję się w takiem usposobieniu, że zapytuję każdego kogo spotkam:

„Czy oszczędzacie cokolwiek z pieniędzy, które zarobicie?" W niektórych wypadkach dostaję odpowiedź: „Co to pana obchodzi, czy ja oszczędzam lub nie?" a ja odpowiadam: „Oh, wcale mnie to nie obchodzi, tylko, że ja nigdy nic nie oszczędzałem i obecnie rozumiem co straciłem, że nic nie oszczędziłem i dlatego chciałbym wam tylko doradzić abyście oszczędzali i na tem koniec".

Zapytałem panny Lowrey i panny O'Hary, czy one i dziewczęta pracujące w organizacji Doherty oszczędzają pieniądze, a one mi odpowiedziały:

„Oczywiście oszczędzamy i my, ale jest nas mała garstka w New Yorku między oszczędzającymi, jak się nam zdaje".

Blisko pięć lat temu dano nam sposobność zakupienia dwuch akcji preferred i jedną akcję common w przedsiębiorstwach Henry L. Doherty Co., przedstawiające wartość 300 dolarów. Firma oświadczyła nam, że wypłaże nam akcje i da nam możność wypłacania tych akcji po 5 dolarów miesięcznie przez przeciąg pięciu lat, czyli w ciągu 60 miesięcy.

„Zakupiłyśmy akcje, które były dobrą lokatą pieniędzy i te z nas, które mogły zaoszczędzić 5 dol. miesięcznie, otrzymałyśmy przywilej zakupna tyle 300 dolarowych akcji ileśmy mogły.

Jest faktem potwierdzonym, że nasza instytucja finnsowa zachęcała nas do kupna tylu akcji 300 dolarowych ile wynosiła suma naszego rocznego zarobku. Na przykład dziewczyna zarabiała 1800 dol. rocznie miała możność zakupienia sześć 300 dolarowych akcji i spłacania ich po 30 dol. miesięcznie, co wynosi przeszło 360 dol. rocznie w oszczędnościach, albo 20 procent wynagrodzenia. Wielu dziewcząt kupiły wiele akcji.

Przez cały ten czas otrzymywałyśmy dywidendy a akcja Common wzrastała na wartości. rzeto — panie Freeman — czyśmy poprostu nie były zmuszone do oszczędzania, gdyśmy miały do tego tyle zachęty? Wiele z nas zaoszczędziło po kilka set dolarów co jest wcale doskonałym początkiem do robienia przyszłych oszczędności i lokaty oszczędności."

* * *

Teraz chcę wam opowiedzieć inną rzecz, która wykaże wam, że gdy ktokolwiek nabędzie cnoty oszczędzania to niekoniecznie musi zamykać swojego serca dla przyjemności życia.

Co przypuszczacie że robią te dziewczęta zatrudnione w organizacji Doherty tak bardzo zajęte jak one są?

Stanęły one jako ochotniczki dla zrobienia 300 lalek i ulepienia modeli wielu zwierząt dla figurek które następnie zostały rozdane pomiędzy biedne dzieci New Yorku podczas uroczystości świątecznych. Zrobiły one tę robotę w czasie godzin obiadowych spiesząc się ze spożyciem swego obiadu ażeby dla tej roboty poświęcić jak najwięcej czasu a wiele z nich zostawało do tej roboty po godzinach biurowych.

Widzicie? Wierzycie teraz—nieprawda? że to co tylko Wam powiedziałem, że kobiety oszczędzają napwięcej pieniędzy, jest prawdą. Panna Lowrey i panna O'Harra powiedziała mi to:

* * *

Niektóre z dziewcząt, które w swoim życiu zmuszone zostały pracować, aby pomóc do utrzymania ogniska rodzinnego i nigdy nie miały sposobności nauczyć się szyć, poszły uczyć się tej koniecznej sztuki (przez zabieranie do domów tych lalek i figurek wierząt i ubieranie ich wieczorami w domu, a następnie przynoszenie ich rano z powrotem.

W dodatku do tego wśród dziewcząt panowało ogólne usposobienie, że każdego dnia powinny one zaoszczędzić cośkolwiek ze swoich codziennych rozchodów, składać dziesiątkę albo pię-centówkę do puszki, aby je przeznaczyć dla organizacji dobroczynnych miasta, ażeby można było zakupić niektóre zabawki dla biednych dzieci. Zebrały one tą drogą wiele dolarów — w niklach i dajmach o czem powinniście nie zapomnać.

Otóż widzieice, że każdy może oszczędzać i jeszcze przy tem oszczędaniu z tego co pozostało odkładać cośkolwiek na bok, aby pomódz do zrobienia dużo dobrego na świecie i ja przypuszczam, że te dziewczęta z organizacji Doherty dają wam i mnie wielki przykład nie tylko oszczędności, ale także wykonywania największej rzeczy w życiu — zmiękczanie serc ludzkich, aby służyły drugim.

Oczywiście hasłem Doherty'ego organizacji: „Dumni z Pracy, Dumni ze Służby" — wpływa nie mało na ducha młodych kobiet pracujących w tej organizacji.

* * *

Nie tylko jedna książeczka zawierająca cenne wskazówki dlaczegoście powinni oszczędzać pieniądze zostanie Wam wysłana darmo, ale wiele innych zostaną wam wysłane darmo, jeżeli napiszecie po nie do Henry L. Doherty & Co., Wall St., New York City. Te książeczki są także drukowane w języku polskim.

* * *

List No. 6 ukaże się w wydaniu niedzielnym, 26-go grudnia.

WILLIAM C. FREEMAN

117 West 46th St., New York City.

ADVERTISMENT

Tel. Orchard 1586
Cathedral 9456

EDWARD J. BERO, M. D.

LEKARZ

GODZINNY:
1:30—2:30 po poł.
7—8 wieczór 58 — 7th St.
11—1 niedziele NEW YORK

Tel. Greenpoint 17

IG. F. DROBIŃSKI, M. D.

LEKARZ

Dawniej 697 — 4 Ave.

Obecnie 146 Dupont St., Brooklyn, N. Y.

POLSKIE BIURO ADWOKACKIE

Załatwia wszelkie sprawy cywilne i kryminalne

POST & HORN

116 E. 7th St., NEW YORK
Forsyth 9930

Godziny biurowe: od 9ej rano do 9ej wieczór. Telefon

ZAKŁAD MASARSKI

Wyrób wędlin krakowskich
Świeże mięso co dzień
„Jersey Pork"

Sprzedajemy hurtownie i detalicznie. — Specjalne ceny na hurtownych zamówieniach.

Lukasey & Orzechowski

200 Ave. B, niedaleko 12ej ul.

Pierwszorzędna Polska MASARNIA

Świeże wyroby najlepszych kiełbas i innych wędlin czysto krakowskich.

Przyjmujemy i wypełniamy zamówienia polskich sklepów spożywczych z okolic Nowego Yorku szybko i rzetelnie. Rodacy! popierajcie swego. Dajcie nam sposobność udowodnienia dobroci naszych wyrobów.

JERSEY PORK NASZA SPECJALNOSC

Jan Kłosowski, właściciel
189 Ave. A, New York

MYŚLĄC O GWIAZDCE Z PEWNOŚCIĄ ODWIEDZICIE MÓJ

Zakład Jubilerski

FRANK FICEK

330 East 72-ga ulica
pomiędzy 1 i 2 Ave.

Telephone: Rhinelander 6280

Telefon: Orchard 1521.

JÓZEF HALICKI, M. D.

LEKARZ

12—2-e pop.
6—8:30 wieczór.
w niedzielę do godziny 2-ej po poł.

311 E. 10th ST.
NEW YORK

PIERWSZA POLSKA FABRYKA GRAMOFONOW POD NAZWĄ

PETITNOLA PHONOGRAPH COMPANY

Przyjmujemy zamówienia po najniższej cenie, także mamy na składzie duży wybór instrumentów. Każdemu dajemy po fabrycznej cenie na spłaty od $1.00 na miesiąc i dajemy za darmo rekordy z 36 kawałkami śpiewek, 1000 szpilek, butelkę oliwy i pisemną gwarancję na 25 lat

PETITNOLA PHONOGRAPH CO.
182 Ave. A. New York City
(pomiędzy 11 i 12 ul.)

Polska Korporacja

która sprzedaje, kupuje i wymienia LOTY, DOMY i FARMY i wszelkie tranzakcje w tych interesach załatwia jak najuczciwiej i z zupełną gwarancją prawną, co stwierdzić mogą liczni kostumerzy, którzy z tą Korporacją mieli stosunki. Interesowanych proszę zgłaszać się po wyjaśnienia do:

CZYŻEWSKI Realty Corporation

Room 1532-1533 (15 piętro)
21 PARK ROW
New York City

Kronika Miejscowa

Czwartek — Wiktorji P.
Piątek — Wigilja Nar. Chr.

STAN POWIETRZA

Dzisiaj pogoda, chłodno, wiatr północny.

WIECZÓR TECHNIKÓW

Studenci polskiej szkoły technicznej, urządzają w niedzielę dnia 26 grudnia zabawę w Domu Narodowym na 8ej ulicy.

Szkoła techniczna, która cicho i bez rozgłosu spełnia poważne zadanie oświatowe w New Yorku, wśród polonji miejscowej, bardzo rzadko zwraca się do ogółu o poparcie. A instytucja ta w zupełności zasługuje, aby o niej pamiętano.

Należy przeto przypuszczać, że na zabawę techników, polonja nowojorska podąży gromadą, tymbardziej, że komitet zapowiada program urozmaicony. Początek o godzinie 3ej po południu.

Biuro obcojęzycznej informacji przy amerykańskim Czerwonym Krzyżu zmienia lokal. — Biuro obcojęzycznych informacji przy amerykańskim Czerwonym Krzy- przenosi się z końcem tego miesiąca do nowego lokalu, pod nr. 15 West 37 ulica, w Nowym Yorku. Tam też trzeba adresować wszystkie listy, wysyłane do tego biura w sprawach dotyczących informacji, jakich biuro to udziela bezinteresownie.

Wzrost wkładek w pocztowych Kasach Oszczędności. — Z początkiem roku fiskalnego tj. 1 lipca 1920 roku, ogólna suma włożonych wkładek w Pocztowych Kasach Oszczędności wynosiła 157,276,322 dolarów. Z końcem zaś listopada 1920 r. ogólna suma wkładek wynosiła już 162,393,005 dolarów, czyli o 5 miljonów dolarów więcej aniżeli pięć miesięcy temu.

Liczba poszczególnych Kas Pocztowych, które mają więcej jak 100 tysięcy ogólnej sumy wkładek wynosi 147. Jak widzimy, to Pocztowe Kasy Oszczędności zyskują coraz więcej zwolenników i mają coraz więcej wkładów. Jest to dowód, iż pieniądze złożone w Pocztowej Kasie Oszczędności, są zupełnie pewne, ponieważ rząd gwarantuje za nie. Oto główna przyczyna, dla której Pocztowe Kasy cieszą się takiem zaufaniem publiczności.

Tydzień Oszczędności. — W dniu 17 stycznia 1921 roku rozpoczyna się „tydzień oszczędności". Dzień ten jest to rocznica urodzin Benjamina Franklina. Celem tej kampanji jest pouczyć publiczność w jaki sposób jest najlepiej oszczędzać i jak oszczędzać. Zwłaszcza młodzież pouczana będzie o oszczędności i jej korzyściach.

Kampanja taka jest bardzo potrzebna, bo rzeczywiście wielu z nas nie wie w jaki sposób oszczędzić trochę grosza zwłaszcza w dzisiejszych warunkach. Może dowiemy się sekretu, który pomoże nam do zbogacenia się.

Rabusie kpią z policji. — Jak bezczelni są złodzieje nowojorscy, dowodzi tego fakt, który poniżej podajemy. Oto przed kilku dniami kilku śmiałych rabusiów, wtargnęło do 7 piętrowego budynku pod nr. 204 i Center ul., który to budynek położony jest zaledwie o pół bloku od stacji policyjnej. Rabusie weszli sobie do budynku, wsiedli na windę i wysiedli na 6 piętrze, na którym znajduje się pracownia firmy „Duoglas Taylor Co." Tam weszli do pokoju, w którym znajdowała się kasa ogniotrwała, którą rozbili i zabrali na szczęście bardzo małą sumę, bo tylko 25 dolarów, oprócz tego zabrali innych rzeczy na ogólną sumę 50 dolarów.

Włamania tego dokonali rabusie w niedzielę wieczorem i dotychczas niewiadomo czy okradli oni więcej kas, czy poprzestali na tej jednej, przy której rozbiciu napracowali się wiele, a z czego nie mieli wielkich korzyści. Trzeba jednak podziwiać bezczelność złodziei, którzy tuż pod bokiem policji nie obawiali się rozbijać kasy ogniotrwałej. Czy już do tego doszło, że złodzieje mogą bezkarnie grasować i rabować do woli? Trzeba coś koniecznie robić w tej sprawie i zapobiedz tej fali morderstw, rabunków i włamań. Od czegóż jest tysiące policji? Posiadamy może najliczniejszą i najlepiej zorganizowaną policją na świecie i mamy prawo spodziewać się, że mienie nasze i życie jest i powinno być strzeżone przez tę policję.

Stany Zjednoczone skarżą Rockefellera. — Rząd Stanów Zjednoczonych wniósł wczoraj do sądu dystryktowego „United States District Court" skargę przeciw multi-miljonerowi Rockefellerowi za fałszywe przedstawienie dochodu podległego podatkowi w roku ubiegłym. Skargę wniósł prokurator dystryktowy Richard S. Holmes.

Suma odszkodowania, o jaką skarży Rockefellera wynosi 292,678 dolarów, jaka należy się rządowi tytułem podatków osobisto-dochodowych. Oprócz tego w skardze powiedziane, iż Rockefeller karany będzie za niezapłacenie tej sumy w czasie kiedy się należało, grzywną w sumie 5 procent od tej całej sumy. Rockefeller mówi, iż żądanie rządu jest niesłuszne i nie chciał zapłacić. No nawet taki bogacz targuje się z rządem. Posiada pieniędzy, że nawet sam nie wiele ile, a jednak żal mu zapłacić tego co się słusznie rządowi należy.

BACZNOŚĆ BOONTON, N. J. i OKOLICA!

Reprezentantem „Nowego Świata" na Boonton i okolicę jest ob. B. Nowakowski, 160,a. Wilson St., Boonton, N. J.

Drobne Ogłoszenia

POTRZEBA MĘŻCZYZN

Dopomagamy w wyszukaniu pracy i uczymy czytać, pisać, i mówić po angielsku wieczorami. Piszemy listy.
SZKOŁA POLSKO-ANGIELSKA
230 East 41-sza ulica
1-sze piętro.
W. J. Łuszczki, Kierownik.

POTRZEBA agenta do sprzedawania napojów. Dostanie komisowe. Standard Beverage Co., 5 Columbus Circle, New York. (23)

AGENCI! Koniec roku oznacza rozwinięcie planów na rok przyszły. Prędkie i pewne rezultaty dla człowieka, który postanowił polepszyć swój byt. Nasza praca dostarczy wam lepszą okazję do postępu i do większych zysków. My uczymy was, dajemy wam wszelką kooperację, jeżeli macie charakter dobry, siłę i energję. Jest to stałe zajęcie i postęp można zrobić w połowie zwykłego czasu, jeżeli posiadacie powyższe zdolności. Zgłosić się: Room 513, 217 Broadway. (23-m)

NA SPRZEDAŻ

NA SPRZEDAŻ farmy różnych rozmiarów, w okolicy gdzie kartofle najwięcej rosną. Clifford G. Brown, Cranbury Stacja, Middlesex, County, N. J. (24)

MEBLE do sprzedania, także gramofon tanio z powodu wyjazdu na zachód. S. Wertepny, 435 E. 15ta ulica. (23)

MEBLE do sprzedania z dwóch pokoi. 296 First Ave., mieszkanie No. 9. (23)

FARMY na sprzedaż. Są bardzo dobre farmy i kartofli na sprzedaż w Bridgehampton, L. I. Zgłosić się do: Chas. Humblet, Main St., Bridgehampton, L. I. (23)

Z TEATRU

Nowojorczanie nasi pragnący nowych wrażeń artystycznych, będą mieli sposobność je odnieść w niedzielę wieczorem, dnia 26 grudnia w Washington Irving High School.

W ten dzień, jak już wiadomo, Teatr Ludowy wystawia sztukę Krzywoszewskiego „Edukację Bronki" z p. H. Bruczówną w roli tytułowej.

Sztuka jest doskonała.

A dobrany zespół grających, niewątpliwie uwydatni jej zalety.

„Edukacja Bronki" jest utworem scenicznym, który daje obraz rzeczywistego życia, wzrusza w pewnych chwilach i do szczerego śmiechu pobudza. A więc pamiętajmy o niedzieli!

WĘDLINY WŁASNEGO WYROBU, NAJLEPSZEGO GATUNKU, ŚWIEŻE MIĘSO ZAWSZE NA SKŁADZIE.

Sprzedaje hurtownie i detalicznie. Specjalny opust na większe zamówienia.

JAN PIETRUCHA
480 SOUTH 10th STREET,
NEWARK, N. J.
TELEFON: WAVERLY 974.

SZCZĘŚCIE

Jest wiele matek, nerwowych i podupadłych na siłach, dla których

Scott'a Emulsja

byłaby szczęściem. ..Głównym zadaniem Scott'a Emulsji jest budować siłę.

Scott & Bowne, Bloomfield, N. J. 20-28

SKANDYNAWSKO-AMERYKAŃSKA LINJA

utrzymuje regularną pasażerską komunikację przez Gdańsk z Polski i

DO POLSKI

Linja ta szczyci się wyjątkowo dobrą 3-cią klasą, gdzie wszyscy pasażerowie umieszczeni są w kajutach dla 2 lub 4 osób.

Żądajcie od Agentów szyfkarty słynnej SKANDYNAWSKIEJ LINJI lub zwróćcie się do głównego biura

Scandinavian-American Line
1 Broadway, New York
248 WASHINGTON ST., BOSTON
117 N. DEARBORN ST., CHICAGO

EXTRA! — — EXTRA!

FRANCISZEK MATYLKIEWICZ
JEDYNY POLSKI JUBILER
133 EAST 7-ma ULICA W NOWYM YORKU
Telefon: Forsyth 9401.

Powiększył sklep jubilerski
na Siódmej ulicy,
Franciszek Matylkiewicz,
Wam już znany.
Sądzę, że nie trzeba tego
wspominać po próżnicy,
Żest jest człowiek rzetelny,
uczciwy, szanowany.
Ma zegarki, kolczyki, pierścionki i brosze,
I inne w zakres jubilerstwa
wchodzące kawały.
A więc dajcie swojemu targować po trosze,
Bo hasło "Swój do Swego"
prowadzi do chwały.

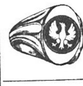

FRANCISZEK MATYLKIEWICZ
133 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y.

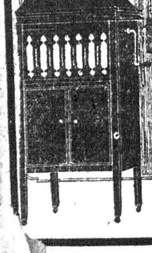

CHAS KOSCHES

228-230-232 First Ave.
róg 14ej ul., New York
SKŁAD MEBLI
$1 otwiera wasze konto $1

Sklep zamykamy o 6ej wieczorem z wyjątkiem poniedziałków i sobót o 10

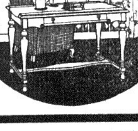

Gramofon najwięcej uprzyjemni święta Bożego Narodzenia, jeżeli nabędziecie w Składzie Jana Stojowskiego

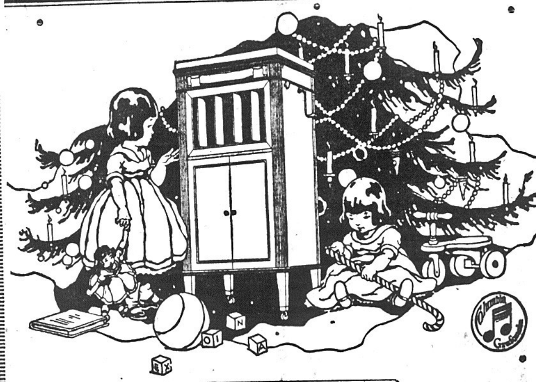

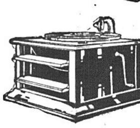

NUMER 1

Ten piękny gramofon za $35.00. Dajemy darmo 6 kawałków do grania, na spłaty $38.00. Gwarancja na 5 lat

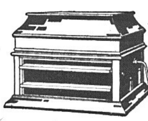

NUMER 2

Ten piękny gramofon, dwu sprężynowy, pięknie wykończony za $55.00. Dajemy darmo 10 kawałków do grania; na spłaty $60.00. Gwarantujemy na 10 lat

NUMER 3

Columbia Graphonola, jest jednym z najsilniejszych gramofonów tego rodzaju; posiada trzy sprężynowy motor. Cena jego jest $90.00. Dodajemy zupełnie darmo 30 kawałków do grania; na spłaty $100

Gdy chcesz być
zadowolony
I usłyszeć polskie
tony:
Hej, mazurka
ognistego,
Bracie, goń do
Stojowskiego,
Toć to rodak, nasz
jedyny,
Ma śpiewające
maszyny,
Co śpiewają w różne
tony
I się zowią
Gramofony.
Chcesz Columbia
lub Victroli
Są na składzie, co
kto woli.
Do uprzyjemnienia
życia
W różnych cenach
do nabycia.
Obowiązkiem jest
Polaka
Popierać swego
Rodaka.
Gdy chcesz dostać
coś dobrego
Bracie, idź do
Stojowskiego.

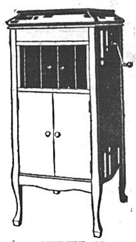

NUMER 11

Za $150.00, dodajemy darmo 50 kawałków do grania; jest bardzo ładny gramofon tego rodzaju wykończony, dębowy, orzechowy lub machoniowy. Na spłaty $165. Gwarantujemy na lat 15

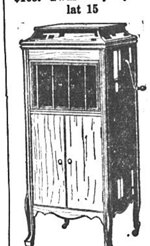

NUMER 12

Za $175.00 dajemy również 50 kawałków do niego darmo, jest to bardzo ładny gramofon, zajmuje miejsce w najbogatszych domach. Na spłaty $190.

Posiadamy wielki zapas Gramofonów na składzie. Dlatego możemy wam dać na spłaty, jakie wam będą dogodne, jak również możemy dostawić kupiony Gramofon tego samego dnia, ponieważ posiadamy własne automobile do rozwożenia Gramofonów. Sześciu ludzi dobrze wyćwiczonych w wyborze Rekordów czekają na wasze przybycie, by obsłużyć was prawdziwie po polsku.

Przyjdźcie, piszcie lub telefonujcie.

579 GRAND STREET

TELEFON: STAGG 903 BROOKLYN, N. Y.

G. KUNASZEWSKI

Reprezentant wszystkich Linji Okrętowych
Sprzedaż szyfkart do i z Gdańska
Hamburga, Bremen, Antwerp, Rotterdam, Tryestu
na najlepszych i najszybszych okrętach
Szczególną opieką otaczam rodziny.
Wysyłka i wymiana pieniędzy po kursie dziennym
Po wszelkie informacje udawajcie się do znanej starej firmy:
G. KUNASZEWSKI
179 East 3rd Street, New York, N. Y.

United American Lines INC.
UAL Joint Service with
Hamburg American Line

Najkrótsze, najlepsze i bezpośrednie połączenie z Hamburgiem
S. S. „MOUNT CLAY" POPRZEDNIO „PRINCE EITEL FRIEDRICH"
ODJEDZIE Z NEW YORKU
25-go GRUDNIA PROSTO DO HAMBURGA
Kajuty na 2, 4 i 6 osób. Salony do palenia. Pokoje i pokłady spacerowe na usługi pasażerów 3-ciej klasy wyłącznie.
ZAMOWIENIA ROBIĆ U UPOWAŻNIONYCH AGENTOW LUB WPROST
39 BROADWAY NEW YORK CITY

Do Polski

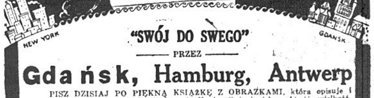

"SWÓJ DO SWEGO"
— PRZEZ —
Gdańsk, Hamburg, Antwerp

PISZ DZISIAJ PO PIĘKNĄ KSIĄŻKĘ Z OBRAZKAMI, która opisuje i ilustruje wszystkie okręty odjeżdżające do Kraju. Opisuje ich szybkość, wielkość, do jakich portów płyną i ile dni trwa podróż do Kraju. Cenna ta książka wskazuje, jak się na podróż przygotować, by szczęśliwie i wygodnie zajechać do Kraju. Książkę tak cenną powinien mieć każdy, który pragnie wrócić do Kraju lub sprowadzić rodzinę do Ameryki.

PRZYŚLIJ ZARAZ 10c w markach na pokrycie kosztów przesyłki, a przyślemy w tej chwili tę piękną książeczkę.

WYSYŁAJCIE DOLARY! Polskie Rządowe Banki: KRAJOWA KASA POŻYCZKOWA I POCZTOWA KASA OSZCZĘDNOŚCI, UPOWAŻNIŁY NAS DO ICH ZASTĘPSTWA W AMERYCE. Życzeniem Rządu Polskiego jest, by Rodacy jedynie przez Polskie Banki posyłali pieniądze do Kraju w dolarach amerykańskich, które nasz Bank posyła pod gwarancją szybko. Nie może się więc pieniądz zagubić a zarazem ochronimy Rodaków od brodziatych wyzyskiwaczów. Piszcie dzisiaj po książeczkę z wskazówkami, jak wysyłać dolary.

JEDYNA CZYSTO CHRZEŚCIAŃSKA INSTYTUCJA

PISZ DZISIAJ PO PIĘKNĄ KSIĄŻKĘ

POLSKO-AMERYKAŃSKA AGENCYA OKRĘTOWA
162 EAST 23rd STREET, COR. 3rd AVENUE, NEW YORK CITY